

Deloitte.

Boardletter 2025

Gemeente Sittard-Geleen

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sittard-Geleen

Onderwerp
Boardletter 2025

Ons kenmerk

Deloitte Accountants B.V.
Amerikalaan 110
6100 AE Maastricht Airport
Postbus 1864
6201 BW Maastricht
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Geacht college,

Wij presenteren hierbij onze boardletter naar aanleiding van de recentelijk afgeronde interim-controle. De aanpak en aandachtspunten van deze controle, die als voorbereiding dient op de controle van de jaarrekening 2025 van de gemeente Sittard-Geleen, zijn in deze boardletter vastgelegd.

De interim-controle is primair bedoeld om de interne-beheersingsmaatregelen in uw organisatie te beoordelen en te toetsen, als basis om te komen tot een oordeel over de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening 2025 opgenomen informatie. Tevens heeft de interim-controle als doel om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2025 te signaleren en onder uw aandacht te brengen.

Wij merken op dat deze boardletter is opgesteld voor het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sittard-Geleen en niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

De inhoud van deze rapportage hebben wij vooraf met de ambtelijke organisatie en de wethouder Middelen besproken op 5 november 2025. Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn, en danken u en uw medewerkers voor de samenwerking tijdens de interim-controle en bij de totstandkoming van deze boardletter.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. [REDACTED] RA

Inhoudsopgave

Kernpunten	4
Speerpunt commissie B&V en bevindingen	6
Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2025 e.v.	9
Bijlage	11

Contact

Wij beantwoorden graag uw vragen over deze boardletter:

[Redacted]
Partner
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 06 [Redacted]
[Redacted]@deloitte.nl

[Redacted]
Senior Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 06 [Redacted]
[Redacted]@deloitte.nl

Kernpunten

Een korte samenvatting met de belangrijkste bevindingen uit de interim-controle en aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole

Kernpunten

Hieronder hebben wij de belangrijkste kernpunten vanuit onze controle opgenomen.

Onderwerp	Boodschap
Algeheel beeld interne beheersing en organisatieontwikkeling	<p>Wij hebben de interim-controle uitgevoerd in week 40 tot en met week 42. Als onderdeel van onze controle hebben wij de zogeheten essentiële beheersingsmaatregelen beoordeeld binnen de processen en transactiestromen die ten grondslag liggen aan de materiële posten in de jaarrekening. Daarbij richtten wij ons op de interne beheersingsmaatregelen in de financieel meest relevante processen.</p> <p>Onze conclusie is dat de basis van uw interne beheersing op orde is. Wij merken daarbij op dat de gemeente veel waarde hecht aan verdere verbetering van de interne beheersing en dat eerdere adviezen door uw organisatie serieus worden opgevolgd. Onze aanbeveling is om het volledige spectrum van procesbeheersing en de daarmee samenhangende risico's te betrekken en dit als een integraal onderdeel op te nemen in de jaarlijkse werkzaamheden voor de begroting en jaarrekening. Dit gebeurt al deels via de paragrafen bedrijfsvoering en weerstandsvermogen/risicobeheersing, maar wij missen nog verdere diepgang ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording, interne beheersing en de interne controle. Daarnaast hebben wij enkele bevindingen en adviezen geformuleerd die relevant zijn voor de verdere ontwikkeling van de interne beheersing van de bedrijfsvoering van de gemeente Sittard-Geleen. Deze punten zijn met de organisatie besproken en worden, gelet op onze natuurlijke adviesrol, onder uw aandacht gebracht.</p>
IT-omgeving	<p>De IT-omgeving is door de sterke automatisering van processen, registraties en rapportages integraal onderdeel van de interne beheersing en daarmee ook van onze accountantscontrole. Om vast te stellen of de algemene IT-beheersmaatregelen (general IT-controls, zoals logische toegangscontrole) en de specifieke IT-beheersmaatregelen in de voor de jaarrekening relevante applicaties (application controls, zoals rollen en rechten) toereikend zijn of tot verhoogde risico's leiden, voeren wij jaarlijks gerichte IT-auditwerkzaamheden uit.</p> <p>Voor dit boekjaar richten wij ons wederom op de noodzakelijke IT-werkzaamheden. Dit betreft met name de beoordeling van de opzet en het bestaan van de interne beheersmaatregelen en de beoordeling van nieuw ingevoerde applicaties; de toetsing van de daadwerkelijke werking (effectiviteit) nemen wij hierbij niet op. Net als in voorgaande jaren en bij andere gemeenten plannen wij daarnaast gegevensgerichte controlewerkzaamheden in buiten de IT-omgeving, om doelgericht in te spelen op de onderkende risico's.</p>
Wijziging BADO	<p>In het besluit accountantscontrole decentrale overheden (hierna: Bado) zijn de minimumeisen voor de te hanteren goedkeuringstoleranties voor accountantscontroles voorgeschreven. Vanaf boekjaar 2025 bedraagt de te hanteren goedkeuringstolerantie voor de jaarrekeningcontrole 2% van de totale lasten, exclusief dotaties aan de reserves. Voorheen was de materialiteit voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% <u>inclusief</u> dotaties aan de reserves. Daarnaast worden vanaf 2025 de fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld en betrokken in de oordeelsvorming, waarbij deze in het verleden als aparte kwesties behandeld werden.</p> <p>Wij adviseren de gemeente om de minimumeisen voor de goedkeuringstolerantie te hanteren zoals deze in Bado zijn opgenomen. Voor de rapporteringstoleranties adviseren wij de gemeenteraad om een dynamisch model te hanteren zodat de rapporteringsgrens meebeweegt met de uitvoeringsplicht van de gemeente in plaats van een statisch bedrag.</p>
Rechtmatigheidsverantwoording	<p>Ook in 2025 blijft de rechtmatigheidsverantwoording een belangrijk onderwerp van aandacht. Recentelijk is de kadernota rechtmatigheid 2025 uitgebracht, waarin diverse aanpassingen en verduidelijkingen zijn opgenomen. Wij raden de gemeente aan deze aanpassingen op te nemen in het controleprotocol en deze opnieuw te laten vaststellen door de gemeenteraad. Bovendien adviseren wij om de rapporteringsgrens te bepalen als een percentage van de rechtmatigheidsverantwoordingsgrens. Wij hebben geconstateerd dat de organisatie onder druk staat om tijdig en volledig alle interne controlewerkzaamheden en interne beheersing behorende bij primaire processen uit te voeren en inzichtelijk te maken. Wij adviseren de gemeente om ook in 2025 en de daaropvolgende jaren het belang van deze werkzaamheden continu te benadrukken. Ondanks de druk op de organisatie constateren wij dat de gemeente goede stappen heeft gezet in de vastlegging van de interne beheersingsmaatregelen in Engage, waarmee de gemeente beter inzicht heeft gecreëerd in haar bedrijfsprocessen. Wij onderstrepen deze inspanningen en zullen ook voor de komende jaren de vastgelegde processen blijven beoordelen.</p>

Speerpunt commissie B&V en bevindingen

Verslag speerpunten en andere bevindingen vanuit de interim-controle

Speerpunt commissie B&V

Onderwerp

Boodschap

Speerpunt commissie B&V

In de vergadering van de commissie B&V van 12 juni 2025 heeft de commissie ons verzocht inzicht te krijgen in de vooruit ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel in relatie tot de uitputting hiervan en de restantverplichting per 31 december 2024. Deze middelen, voornamelijk verkregen middels specifieke uitkeringen van het Rijk, zijn beklemd met een specifieke verplichting. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van deze verplichtingen, vanuit de definitieve jaarrekening 2024. Wij hebben hieronder alle regelingen gepresenteerd die rapporteringsgrens van € 200.000 te boven gaan.

- Uitputting SiSa-regelingen

Code	Naam regeling	Startdatum	Einddatum	Start bedrag	ultimo 2024	Uitputting in %
J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	27/09/2023	01/03/2024	€ 255.000	€ 255.000	0%
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	01/01/2024	31/12/2024	€ 2.892.849	€ 597.000	79%
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	09/07/2024	31/12/2024	€ 1.549.784	€ 821.000	47%
H35	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (2023)	29/09/2023	15/07/2025	€ 5.823.733	€ 4.052.000	30%
H35	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (2024)	27/03/2024	15/07/2026	€ 5.823.733	€ 260.000	96%
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	14/03/2024	31/12/2025	€ 440.000	€ 440.000	0%
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	30/11/2020	31/12/2025	€ 2.153.947	€ 1.273.000	41%
A21	Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit 2023	30/11/2023	01/06/2026	€ 4.035.000	€ 935.000	77%
E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	27/04/2024	31/12/2027	€ 927.491	€ 814.000	12%
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	01/07/2022	31/12/2027	€ 354.215	€ 354.215	0%
F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden (totaal beschikt: € 2.272.394, waarvan ontvangen € 1.298.502)	01/09/2022	31/12/2027	€ 1.298.502	€ 999.000	23%
J55	Aanpak energiearmoede	29/06/2022	31/12/2027	€ 3.828.851	€ 733.000	81%
J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	06/12/2023	31/12/2027	€ 9.953.496	€ 9.953.000	0%
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	06/04/2023	31/12/2026	€ 3.809.335	€ 1.474.000	61%
J47	Volkshuisvesting (VHF Geleen Zuid/Kluis)	14/07/2021	31/12/2031	€ 3.737.592	€ 3.664.000	2%
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	28/02/2024	31/12/2035	€ 1.375.425	€ 1.375.425	0%
J109	Meerjarige regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	06/12/2024	31/12/2035	€ 10.125.290	€ 10.125.000	0%
J113	Ontwikkeling, realisatie en werking Flexcity	10/12/2024	31/12/2059	€ 9.600.000	€ 9.600.000	0%
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2025	03/10/2023	-	€ 1.907.941	€ 2.463.000	0%
Totaal:				€ 69.892.184	€ 50.187.640	28%

Speerpunt commissie B&V

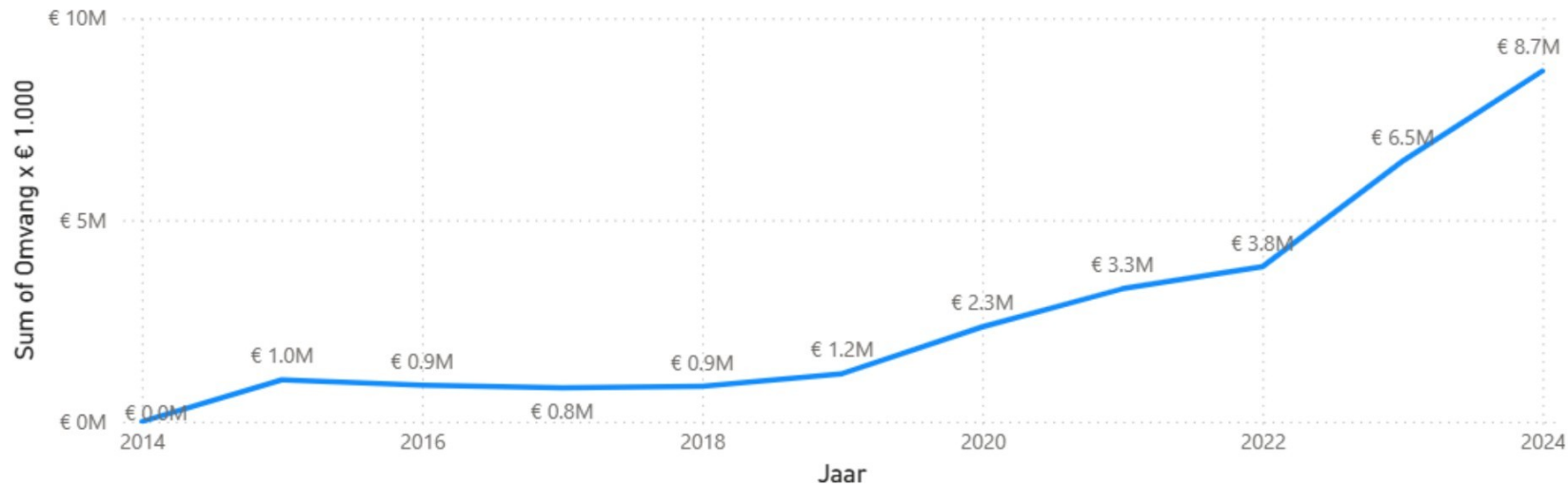
Onderwerp

Boodschap

Speerpunt commissie B&V - Uitputting SiSa-regelingen

- Per 31 december 2024 komt gemeente Sittard-Geleen op een uitputting van de SiSa-regelingen uit van 28%. Dit is een beeld dat wij landelijke constateren en ontstaat door een aantal redenen.
- Stijging van de totale omvang van specifieke uitkeringen die door de overheid worden uitbetaald. Zie ook hieronder de grafiek waaruit blijkt dat tussen 2022 en 2024 de totale omvang van vooruitbetaalde subsidies meer dan verdubbeld is;
 - Bij sommige regelingen zijn ministeries later in de communicatie en uitbetaling van de specifieke uitkeringen. Bijvoorbeeld de gemeente ontvangt in november pas de beschikking en de subsidies worden eind december ontvangen. Hierdoor is de gemeente niet in de gelegenheid geweest om over te gaan tot aanwenden van de middelen;
 - De specifieke uitkering die ontvangen is vanuit het ministerie, is feitelijk een overgedragen taak. Normaliter liggen specifieke uitkeringen in het verlengde van de reguliere taken van de gemeente, maar bij deze regelingen brengt dit nieuwe taken met zich mee. Dit betekent dat de gemeente eerst moet investeren in haar organisatie en uitvoeringskracht alvorens ze over kan gaan tot de uitvoering van de nieuwe taak. Hierdoor ontstaat er een vertraging in de aanwending van de vooruit ontvangen subsidies. Voorbeelden hiervan zijn de regelingen H35 en J55;
 - Een aantal regelingen hebben een lange looptijd, omdat deze subsidies bedoeld zijn voor de transformatie van de fysieke leefruimte. Dit zijn bijvoorbeeld de regelingen J47, E109 en E113. Dit zijn langdurige projecten waarbij eerst de randvoorwaarden dienen te worden geregeld zoals het omgevingsplan en het ontwerp. Erna kan pas gestart worden met de werkelijke uitvoering. Dit zijn projecten waar relatief veel financiële middelen voor ontvangen zijn, maar waarvan ook van tevoren bekend is dat deze langere bestedingshorizonnen hebben.

Vooruitontvangen subsidies NL gemeenten

Bevindingen

Onderwerp

Boodschap

**Rechtmatigheids-
verantwoording
en interne
controles** Op 17 april 2025 is het besluit accountantscontrole decentrale overheden (hierna Bado) aangepast en zijn de minimumeisen voor de te hanteren goedkeuringstoleranties voor accountantscontroles voorgeschreven. Vanaf boekjaar 2025 bedraagt de te hanteren goedkeuringstolerantie voor de jaarrekeningcontrole 2% van de totale lasten, exclusief dotaties aan de reserves. Voorheen was de materialiteit voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% inclusief dotaties aan de reserves. Daarnaast worden vanaf 2025 de fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld en betrokken in de oordeelsvorming, waarbij deze in het verleden als aparte kwesties behandeld werden. Wij adviseren de gemeente om minimumeisen voor de goedkeuringstolerantie te hanteren zoals deze in Bado zijn opgenomen. Voor de rapporteringstoleranties adviseren wij de gemeenteraad om een dynamisch model te hanteren zodat de rapporteringsgrens meebeweegt met de uitvoeringsplicht van de gemeente in plaats van een statisch bedrag.

Deze nieuwe grenzen zijn geadresseerd in de nieuwe kadernota rechtmatigheid 2025 die op 29 september 2025 is gepubliceerd door de commissie BBV ([Kadernota rechtmatigheid 2025 · Commissie BBV \(Besluit Begroting en Verantwoording\)](#)). De aangepaste kadernota leidt er toe dat de gemeente nog enkele zaken dient aan te scherpen in de financiële verordening en het controleprotocol.

Actualisatie verordeningen en controleprotocol

De huidige Financiële verordening van 5 juni 2025 (ex art. 212 Gemeentewet) is opgesteld op basis van de uitgangspunten zoals deze bekend waren in 2025. Hiermee zijn de aanpassingen vanuit de Bado reeds meegenomen.

Voor 2025 moet het controleprotocol voor de rechtmatigheidsverantwoording nog worden opgesteld. In dit protocol zal wederom een afzonderlijke 'materialiteit' worden vastgesteld voor het college inzake de rechtmatigheid, ook wel de 'verantwoordingsgrens' genoemd. In overeenstemming met eerder gemaakte afspraken met de gemeenteraad over het ingroeimodel voor de rechtmatigheidsverantwoording, is het voornemen van het college om de verantwoordingsgrens in het nog te bepalen controleprotocol op 2% van de lasten vast te stellen. Momenteel is de rapporteringsgrens een vast bedrag. Wij adviseren de gemeenteraad om deze om te zetten naar een percentage van de verantwoordingsgrens. Een gebruikelijk percentage in de gemeentelijke sector is 5% van de verantwoordingsgrens (bijv. op basis van de totale lasten zoals opgenomen in de begroting 2025 zou het grensbedrag dan € 417.000 worden). Dit zorgt ervoor dat de rapporteringsgrens proportioneel meegroeit met het toenemende aantal taken van de gemeente. Op deze manier zal de toename van gemeentelijke taken niet direct leiden tot een extra belasting van de organisatie doordat er ook niet meer dan gebruikelijk gerapporteerd hoeft te worden.

Voortgang

Vanwege de personele krapte wordt momenteel een aantal interne controles uitgevoerd door externe partijen. Daarnaast waren een aantal interne controles nog niet (volledig) afgerond ten tijden van de interim-controle. Dit betreffen de interne controles van personele lasten, vastgoed en grondexploitaties. Voor personele lasten was diverse interne controles zoals bijv. bruto-netto berekening afgerond, maar dient een aantal ook nog uitgevoerd te worden, zoals bijv. de headcount. Voor de interne controles van vastgoed en grondexploitaties is bewust de keuze gemaakt om deze jaarlijks per jaareinde uit te voeren in plaats van halfjaarlijks. Tevens worden deze controles door externe partijen uitgevoerd om de continuïteit van de werkzaamheden en de uitvoering van de interne controle te waarborgen. Wij adviseren de gemeente Sittard-Geleen om deze interne-controles voor de start van de jaarrekeningcontrole af te ronden. En om vervolgens alle uitkomsten van de werkzaamheden te verzamelen en (idealiter) halfjaarlijks geconsolideerd over te rapporteren aan het college. Eventuele geconstateerde bevindingen zijn zo tijdig bekend, waardoor ook de effecten op de nog uit te voeren werkzaamheden voor het betreffende boekjaar kunnen worden aangegeven.

**Verhuur-
opbrengsten** In 2022 hebben wij geconstateerd dat verhuuropbrengsten begroot werden zonder dat er een huurcontract of andere overeenkomst aan ten grondslag lag. Tijdens de interim-controle 2024 hebben wij vastgesteld dat ook in de begroting 2025 verhuuropbrengsten zijn opgenomen, terwijl voor de betreffende panden geen verhuurcontracten zijn afgesloten. Deze opname van begrote middelen is in 2025 via de 2de rapportage incidenteel gecorrigeerd in de begroting 2025 en voor de begroting 2026 is deze post structureel niet meer opgenomen. De bevinding uit voorgaande jaren is hiermee afgewikkeld.

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2025 e.v.

Uitleg over de belangrijkste risico's en jaarrekeningposten voor de jaarrekeningcontrole

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2025 e.v.

Voor de controle van de jaarrekening 2025 van de gemeente Sittard-Geleen zijn, op basis van de controle 2024, de onderstaande relevante aandachtsgebieden onderkend. Wij hebben geen aanvullende aandachtsgebieden geïdentificeerd naar aanleiding van onze interim-controle.

Risicogebied

Management of college doorbreekt interne-beheersingsmaatregelen
Cybersecurity
De WNT-publicatie is niet conform wet- en regelgeving
Juistheid verantwoording SiSa-bijlage

Betrouwbaarheid en continuïteit IT-omgeving

De onderhoudsvoorzieningen zijn niet toereikend

Inzicht in de relaties en transacties met verbonden partijen (zoals Vidar)

Onderbouwing overlopende activa en passiva

Aandachtsgebieden 2025

- Verondersteld frauderisico vanuit de geldende beroepsregels
- Voldoen van cybersecuritymaatregelen aan hieraan te stellen eisen
- Specifieke en lage materialiteit op basis van de geldende wet- en regelgeving
- Specifieke verantwoordingsvereisten conform de verantwoordingslijst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Opzet en bestaan IT-omgeving
- Opzet en bestaan applicatiecontroles belangrijkste applicaties
- Inrichting, conversie, rechten/bevoegdheden en koppelingen andere applicaties
- Juiste onderbouwing van de per jaareinde opgenomen onderhoudsvoorzieningen om vast te stellen dat deze voldoen aan het BBV
- Controle onderliggende transacties en financiële mutaties
- Vaststellen juiste waardering
- Juistheid en volledigheid balansdossier inclusief controle op 'verouderde' vorderingen en/of schulden

Bijlage

Reikwijdte van onze werkzaamheden

Reikwijdte van onze werkzaamheden

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van de controleopdracht dat wij voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen om een oordeel te geven over de jaarrekening van 2025. Dit heeft als doel vast te stellen dat deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeente Sittard-Geleen, in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording.

De jaarrekeningcontrole is niet bedoeld om zekerheid te bieden over de kwaliteit van de interne organisatie. De controle omvat diverse werkzaamheden, zoals risicoanalyse, analytische procedures, detailcontroles en, waar mogelijk en efficiënt, het testen van interne-beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor de controle. Hierbij richten wij ons uitsluitend op de interne-controleomgeving die van belang is voor onze oordeelsvorming over de jaarrekening.

De boardletter is gebaseerd op onze interim-controle, die deel uitmaakt van de jaarrekeningcontrole 2025. Het is belangrijk op te merken dat onze controlewerkzaamheden, analyses en evaluaties zijn uitgevoerd in het kader van de door de gemeenteraad verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2025.

De gekozen werkzaamheden zijn afhankelijk van onze professionele oordeelsvorming als accountant van de gemeente Sittard-Geleen, inclusief de inschatting van risico's op materiële afwijkingen door fraude of fouten. Bij deze risico-inschattingen houden wij rekening met de interne beheersing die relevant is voor de opstelling van de jaarrekening en het geven van een getrouw en rechtmatig beeld, met als doel het ontwerpen van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Onze risico-inschattingen zijn niet bedoeld om een oordeel te vellen over de effectiviteit van de interne beheersing. Daarom is onze analyse en evaluatie beperkter dan wanneer het doel zou zijn om een oordeel te geven over de opzet, het bestaan en de efficiëntie van de interne beheersing als geheel, en dekt deze niet noodzakelijkerwijs alle tekortkomingen binnen de interne organisatie. Bovendien is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 415,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

This communication contains general information only, and none of DTTL, its global network of member firms or their related entities is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte organization shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

© 2025. For information, contact Deloitte Netherlands.